

CONSULTAȚII-POȘTA REDACȚIEI

Prof. Merenyi Ede, Carei : Sintem de acord cu sugestiile dv. privind problematizarea predării istoriei, munca independentă a elevilor și munca elevilor cu manualul, probleme care vor face obiectul unor articole ce vor fi publicate în revista noastră în cadrul rubricii de *Metodica predării istoriei*.

Pe viitor, problemele controversate vor fi însoțite și de indicații metodice privind modalitatea integrării lor în lecțiile respective.

Cît privește problema dispozitivului materiei la cl. V—VIII ca și a accesibilității manualelor, sperăm că va face obiectul unor discuții în paginile revistei noastre, pe baza unor materiale concrete, obiective și însoțite de sugestii din partea colegilor noștri de la catedră.

Ținînd seama de sugestiile dv. și ale altor profesori, chiar din numărul următor (XIX) vom introduce și o bibliografie cuprinzînd lucrări istorice apărute peste hotare.

Prof. Simona Vlădăreanu, Cîmpina : Sugestiile pe care ni le faceți sînt binevenite. Am și luat în considerare publicarea, într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre, a unui articol privind organizarea și modalitatea de funcționare a unui cabinet de istorie.

După cum vedeți, chiar în numărul de față, în bibliografie sînt cuprinse și unele lucrări de istorie apărute în străinătate.

Cît privește un articol despre pregătirea și organizarea unei excursii pe o temă istorică, sîntem în căutarea unui autor. Ce-ar fi dacă ați încerca?

Prof. Nicolae Dumitrescu, Lugoj și Viorel Faur, Oradea : Am primit lucrările de istorie locală pe care ni le-ați înaintat spre o eventuală publicare.

Spre regretul nostru, nu putem reține în redacție decît articolul intitulat „Revolta țărănilor din Mehadica (1896)”. Celelalte lucrări („Tradiția sărbătoririi zilei de 1 Mai la Lugoj”, „Pauperizarea maselor muncitoare lugojene în perioada anilor 1929—1939” și „Memoriul locuitorilor din comuna Popești, adresat împăratului de la Viena în anul 1871”) care tratează probleme de interes mai restrîns, local, nelegate direct de procesul de învățămînt, nu vor putea fi valorificate în paginile revistei noastre, avînd în vedere noul ei profil și spațiul limitat de care dispunem.

Subliniem și cu acest prilej că valoarea unei lucrări de istorie locală este dată de gradul în care se integrează în istoria generală a patriei. Dezideratul nostru este deci să ni se trimită numai acele contribuții de istorie locală care au vădite implicații de istorie generală.

Articolul privind „Revolta țăranilor din Mehadica“, aflat în portofoliu, va apare în unul din numerele viitoare ale revistei. Întrucît nu putem include decît un singur material de istorie locală într-un volum, trebuie să respectăm cu strictețe și ordinea cronologică a primirii lucrărilor în redacție.

Tov. prof. Viorel Ioanișescu, București, și *filialei noastre Timișoara* li s-a răspuns cu titlul individual.

•

Mulțumim tuturor corespondenților noștri pentru aprecierile favorabile pe care le-au făcut cu privire la noua formă a revistei noastre, aprecieri care ne încurajează și ne obligă să continuăm eforturile în această direcție.

Repetăm, cu această ocazie, rugămintea pe care am adresat-o cititorilor noștri, în numărul precedent, de a ne semnala eventualele erori care s-ar strecura, precum și de a ne da sugestii privind îmbunătățirea publicației noastre.

•

Addenda et corrigenda

Vol. XVII al publicației noastre, rubrica *Calendar istoric* (p. 140—141)

16 februarie : Semnarea Pactului de organizare a Micii Înțelegeri, 1933 (prin care aceasta s-a reorganizat în noile condiții create în urma instaurării dictaturii hitleriste în Germania).

martie : Constituirea Uniunii Tineretului Socialist, 1922 (care în aprilie 1924 a luat denumirea de Uniunea Tineretului Comunist).

•

Întrucît, spre regretul nostru, în vol. XVII al publicației noastre, lucrarea *Umanismul românesc* semnată de *Virgil Cândea*, a apărut — din lipsă de spațiu — fără bibliografia întocmită de autor, o publicăm, în volumul de față, în cadrul acestei rubrici.

Studiul cercetării umanismului românesc. Orientări bibliografice

O monografie completă asupra umanismului românesc nu a fost încă scrisă. Sub titlul *Umanesimo rumeno*, P. Iroaie a publicat în 1967 la Trapani (Sicilia) o culegere de studii, parte retipăriri, parte inedite, cu acest subiect, fără a pretinde să-l acopere integral. Autorul acestor rînduri pregătește în prezent o asemenea monografie pentru Editura Dacia din Cluj și o crestomație de texte umaniste românești pentru Editura enciclopedică din București, cărți ce urmează să apară în 1972.

Cercetătorul interesat poate face deocamdată apel la capitolele consacrate umanismului românesc în sintezele de istorie a gîndirii și a literaturii noastre, așa dar, mai întîi, la

Istoria gândirii sociale și filozofice în România, București, 1964, p. 42—83 (o nouă sinteză cu acest subiect este în pregătire) și la numeroasele tratate sau manuale de istorie a literaturii române dintre care cel mai complet, mai recent și înzestrat cu o bogată bibliografie este al lui George Ivașcu, *Istoria literaturii române*, vol. I, București, 1969, pp. 124—256.

Pentru *izvoarele umanismului românesc* a se vedea următoarele studii: Al. Marcu, *Riflessi della storia rumena in opere italiane dei secoli XIV e XV* (Reflectări ale istoriei românești în opere italiene din secolele al XIV-lea și al XV-lea), în „Ephemeris daco-românești în opere italiene din secolele al XIV-lea și al XV-lea”, 1 (1923), pp. 283 și urm.; Claudiu Isopescu, *Notizie intorno ai romeni nella letteratura geografica italiana del cinquecento* (Știri despre români în literatura geografică italiană din secolul al XVI-lea), în „Académie Roumaine. Bulletin de la Section historique”, 16 (1929), pp. 89 și urm.; Ramiro Ortiz, *Per la storia della cultura italiana in Romania* (Contribuții la istoria culturii italiene în România), ed. 2-a, Roma, 1943.

Despre *receptarea literaturilor clasice la noi* s-a ocupat pe scurt Tudor Vianu, *Die Rezeption der Antike in der rumänischen Literatur*, în *Renaissance und Humanismus in Mittel- und Osteuropa*, Bd. I, Berlin, 1962, pp. 328—334.

Pentru fiecare dintre umaniștii români ai secolului al XVII-lea cercetătorul trebuie să se adreseze studiilor publicate despre ei, sau edițiilor operelor acestora.

În sfârșit, ar mai trebui adăugate acestor îndrumări bibliografice câteva *lucrări de istorie a culturii noastre vechi* cuprinzând și pagini despre umanismul românesc. A se vedea, în acest sens, I. Minea, *Din istoria culturii românești. Lecții ținute la Universitatea din Iași*, Iași, 1935; P. P. Panaitescu, *Influența polonă în opera și personalitatea cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin*, București, 1925; Idem, *Inceputurile și biruința scrisului în limba română*, București, 1965 (cu un substanțial capitol despre „Umanismul românesc în secolul al XVII-lea”, pp. 202—213); Idem, *Introducere la istoria culturii românești*, București, 1969 și *Contribuții la istoria culturii românești*, ediție postumă îngrijită de Silvia Panaitescu, cu o prefață, note și bibliografie de Dan Zamfirescu, București, 1971. Exceptând numeroase contribuții de detaliu ale lui Nicolae Iorga, P. P. Panaitescu este istoricul culturii noastre vechi care s-a străduit cel mai mult pînă acum să izoleze fenomenul umanismului românesc (a se vedea în acest sens și studiile sale despre Petru Movilă și Nicolae Milescu, publicate în „Mélanges de l'École roumaine en France”, 4, 1925, și 5, 1926).

Pentru istoria *învățămîntului umanist la noi*, vezi Victor Papacostea, *Originile învățămîntului superior în Țara Românească*, în „Studii”, 14 (1961), pp. 1152 și urm.; Idem, *Les origines de l'enseignement supérieur en Valachie* (Originile învățămîntului superior în Țara Românească) în „Revue des études sud-est européennes”, 1 (1963), pp. 24 și urm.; Ștefan Bîrsănescu, „Schola latina” de la Cotnari, București, 1957 și *Academia domnească din Iași, 1714—1821*, București, 1962, (ambele de consultat împreună cu observațiile critice ale lui C. Turcu din *Contribuții la istoria învățămîntului românesc*, București, 1970); Idem, *Pagini nescrise din istoria culturii românești (sec. X—XVI)*, București, 1971 (documentație variată, adesea utilă, dar utilizabilă cu prudență).

Incheiem cu câteva indicații privind *mentalitatea generală* a epocii în care apare la noi umanismul. A se vedea în acest sens studiile lui Eugen Stănescu, *Valoarea istorică și literară a cronicilor muntene*, introducere la ediția de *Cronicari munteni* a lui M. Gre-

gorian, vol. I, București, 1961, pp. V—CXXVI, sau cealaltă introducere de la Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, ed. Constantin Grecescu, București, 1963, pp. V—L; de urmărit, de asemenea, contribuțiile deja publicate sau în pregătire ale aceluiași autor despre problema *conștiinței romanității* la românii din secolele al XVI-lea și al XVII-lea.

Cum gândirea umanistă românească este în bună măsură continuată, cu mijloace de informare și forme de exprimare noi, în secolul al XVIII-lea, o imagine completă a fenomenului cere și studierea lucrărilor lui Alexandru Duțu, *Coordonate ale culturii românești în secolul XVIII (1700—1821)*, București, 1968 și *Les livres de sagesse dans la culture roumaine* (Cărțile de înțelepciune în cultura românească), București, 1971.